Ministerie van Justitie en Veiligheid

Kerncijfers politie bij het tweede Halfjaarbericht 2024

Hoe ontwikkelt de Nederlandse politie zich en welke trends zijn te zien? Onderstaande kerncijfers geven inzicht hierin. De thema's 'Politie en de samenleving', 'De toerusting van de politieorganisatie' en 'De ontwikkeling van politiewerk' komen aan de orde. Dit overzicht wordt aan het 'Halfjaarbericht politie' toegevoegd.

De grafieken zijn gebaseerd op de meest recente gegevens uit verschillende bronnen, zoals gepubliceerde cijfers van de politie, het ministerie van Justitie en Veiligheid en de Veiligheidsmonitor.

Politie en de samenleving

Slachtofferschap

Het aantal Nederlanders dat aangeeft slachtoffer te zijn geweest van een vandalisme-, vermogens- of geweldsdelict is voor het eerst sinds jaren toegenomen. In 2023 geeft 19,9% procent van de Nederlanders aan slachtoffer te zijn geweest van één of meer van deze vormen van delicten. Online criminaliteit laat in 2023 een lichte daling zien. Waar in 2021 16,9% van de Nederlanders aangaf slachtoffer te zijn geweest van online criminaliteit is dat met 15,6% in 2023 afgenomen.

Slachtoffer van traditionele criminaliteit

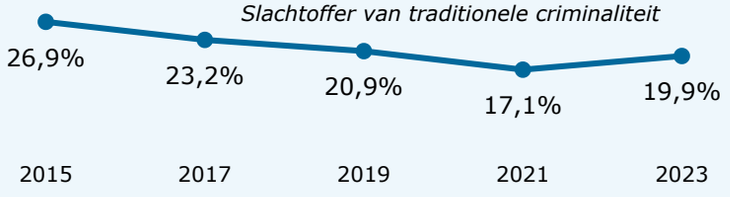

Bron: Veiligheidsmonitor 2023

Onveiligheidsgevoel

In 2023 geeft 15,0% van de Nederlanders geeft aan zich weleens onveilig te voelen in de eigen buurt, vergeleken met 13,9% in 2021. Daarbij voelde 2,2% zich in 2023 vaak onveilig in de eigen buurt. Dit is iets meer dan twee jaar geleden.

Voelt zich weleens onveilig in eigen buurt

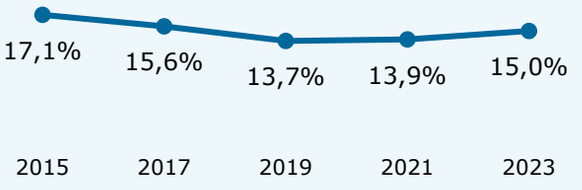

Bron: Veiligheidsmonitor 2023

Geweld Tegen Politieambtenaren (GTPA)

In 2023 werden politiemedewerkers 12.265 keer geconfronteerd met agressie en geweld. Geweld door politieambtenaren en tegen politieambtenaren kunnen in hetzelfde incident optreden.

Aantal incidenten GTPA

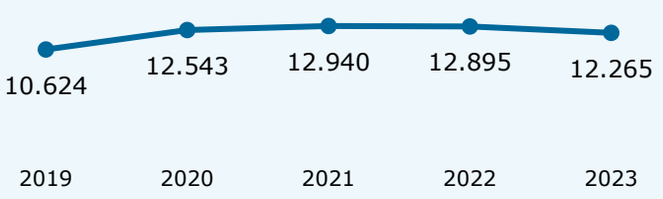

Net als vorig jaar maken de drie meest voorkomende geweldsincidenten ongeveer driekwart (76,3%) van het totaal uit. Belediging komt het vaakst voor.

Drie meest voorkomende geweldsincidenten (2023)

Belediging
5.543

Wederspannigheid
2.811

Bedreiging woordelijk
1.005

Bron: Jaarverantwoordingen 2019 t/m 2023

Geweld Door Politieambtenaren (GDPA)

Ieder politieoptreden is er op gericht om de situatie te de-escaleren. Door de aard van het politiewerk komen er situaties voor waarin de politie genoodzaakt is geweld toe te passen. In 2023 zijn er in totaal 22.454 incidenten geweest waarbij de politie geweld heeft moeten inzetten.

Aantal incidenten GDPA

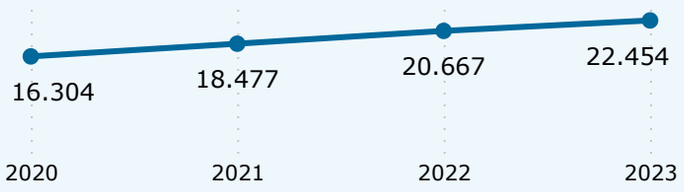

In 2023 betreft 56,4% van de geweldstoepassingen fysiek geweld. Dit bestaat uit het toepassen van controletechnieken, duwen en trekken. Daarnaast zijn er geweldmiddelen ingezet, waaronder de wapenstok (8,0%), het vuurwapen (4,6%) en pepperspray (1,9%).

Soort geweldstoepassing van politieambtenaren

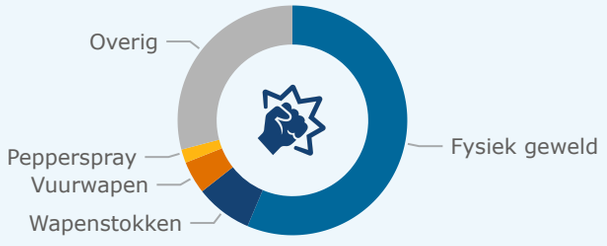

Bron: Jaarverantwoordingen politie 2020 t/m 2023

Vertrouwen in en de reputatie van de politie onder burgers

Met de vertrouwen en reputatiemonitor voert Motivaction in opdracht van de politie onderzoek uit naar het vertrouwen dat burgers en medewerkers in de politie hebben. Het vertrouwen dat de samenleving heeft in de politie was ook in 2023 gemiddeld goed en stabiel volgens de normering van de rapportage. De vraag over resultaten van politie scoort iets lager, maar nog steeds is meer dan 60% van de bevraagde bevolking positief.

Scoring (bevraagde) bevolking naar vertrouwen in politie

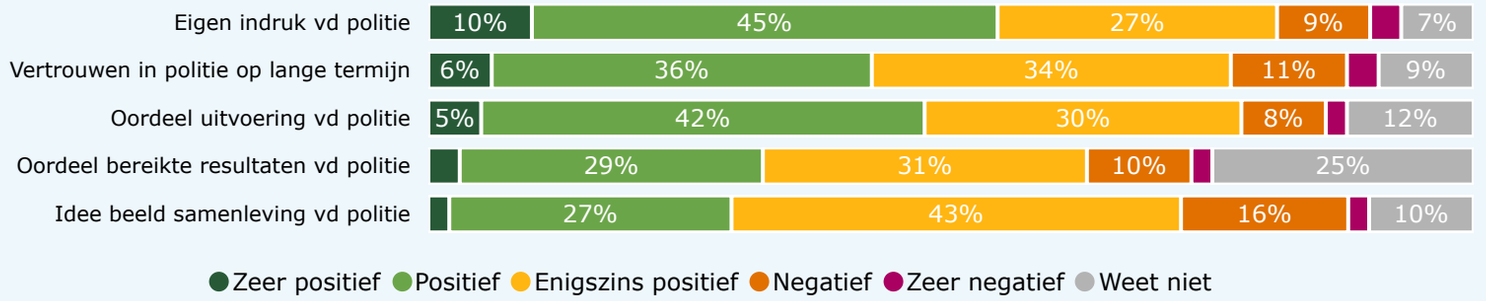

Bron: Rapportage Motivaction 2023

Contact met de politie

De vragenlijst over onder andere het contact met de politie is in een eerdere fase opgesteld door de politie en onderzoeksbureau Kantar Public. Motivaction heeft dit onderzoek vanaf januari 2023 overgenomen. In de afgelopen drie jaar geeft circa 41,0% van de respondenten aan contact te hebben gehad met de politie. Net als voorgaande jaren zijn de belangrijkste aanleidingen voor contact het doen van aangifte, overlast, een ongeluk en vragen om hulp (bijv. het vragen om informatie of advies). Op aspecten van het contact, zoals vriendelijkheid, duidelijke communicatie, goed luisteren, begripvol en de snelheid waarmee geholpen werd, scoort de politie een 7 of hoger. Vriendelijkheid scoort het hoogst met een 7,6.

Aanleidingen voor contact

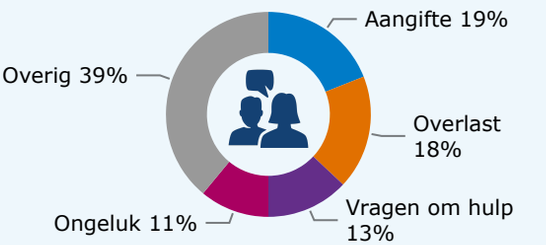

Bron: Rapportage Motivaction 2023

Disciplinaire onderzoeken

Disciplinaire onderzoeken zijn interne onderzoeken die de vraag beantwoorden of op basis van relevante feiten en omstandigheden sprake is van plichtsverzuim door politieambtenaren. Het aantal disciplinaire onderzoeken is in 2023 (490) gestegen ten opzichte van 2022 (332).

Aantal disciplinaire onderzoeken

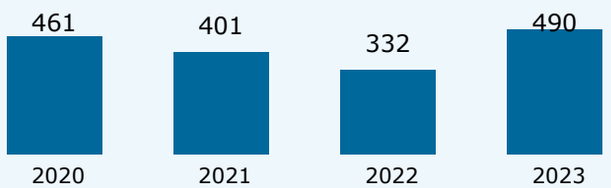

Bron: Jaarverantwoordingen politie 2020 t/m 2023

Drie meestvoorkomende overtredingen die tot disciplinaire maatregelen leiden (2023)

In 2021, 2022 en 2023 vielen de meest voorkomende overtredingen binnen de volgende categorieën:

Ongepaste gedragingen in privésfeer: **33,3%**

Misbruik bedrijfsmiddelen en overtreding interne regels: **23,0%**

Lekken, misbruiken en/of achterhouden van informatie: **20,7%**

Bron: Jaarverantwoordingen politie 2021 t/m 2023

Ontvangen klachten

Er kunnen klachten ingediend worden over het optreden van politieagenten. De klachtbehandeling is gericht op het herstel van vertrouwen van burgers in de politie, het leren van klachten en op imagoverbetering. Kanttekening: niet alle klachten zijn ontvankelijk en zullen dus ook niet allemaal door de politie in behandeling worden genomen.

Aantal ontvangen klachten

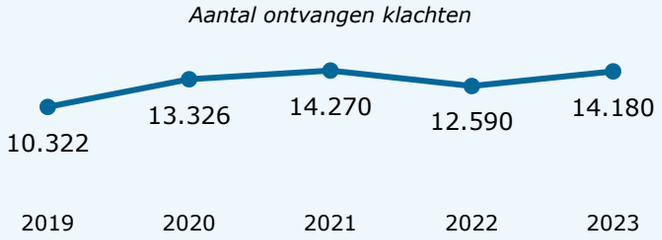

Bron: Jaarverantwoordingen politie 2019 t/m 2023

Drie meestvoorkomende klachten (2023)

De meeste ontvangen klachten over de politie hadden betrekking op bejegening/houding/gedrag, gevolgd door onjuiste actie en geen/onvoldoende actie.

Bejegening/houding /gedrag: **20,8%**

Onjuiste actie: **11,6%**

Geen/onvoldoende actie: **10,2%**

Bron: Jaarverantwoordingen politie 2023

De toerusting van de politieorganisatie

Uitgaven ministerie van Justitie en Veiligheid (waarvan deel naar de politie*)

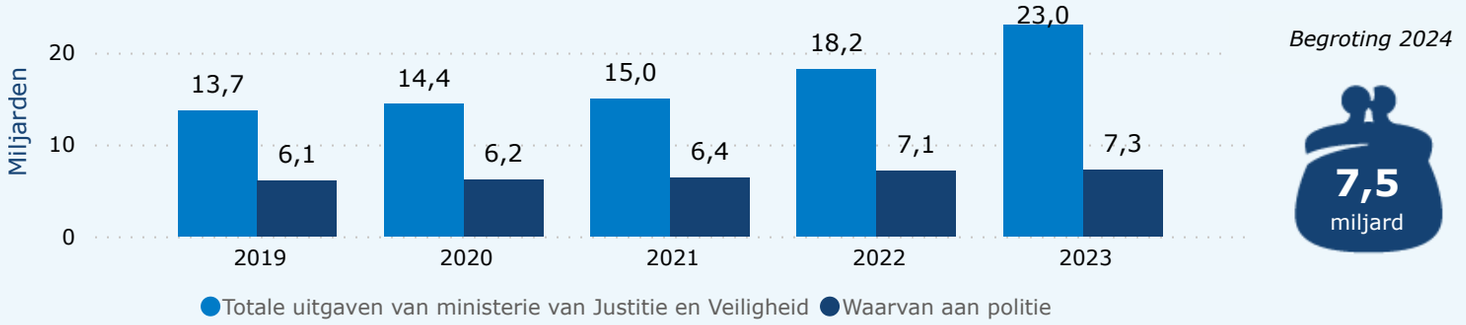

De totale uitgaven van het ministerie van Justitie en Veiligheid en de politie stijgt de laatste jaren. Het deel dat naar de politie gaat bedraagt in 2023 7,3 miljard euro. Volgens de begroting zal er 7,5 miljard in 2024 aan de politie worden uitgegeven.

Bron: Jaarverslag JenV 2019 t/m 2023, Begroting JenV 2024

Verdeling uitgaven van de politie

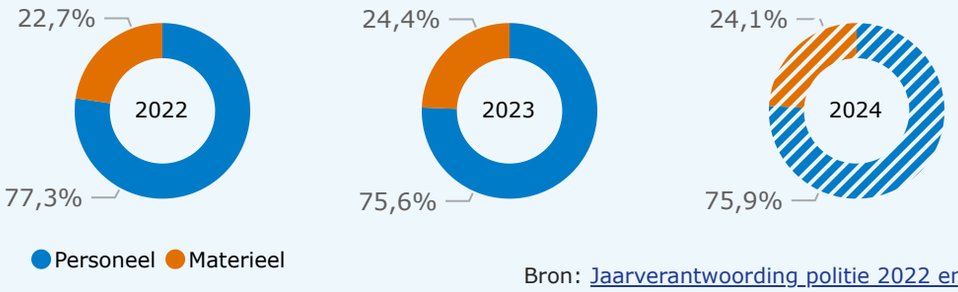

De meerderheid van het politiebudget wordt uitgegeven aan vaste kosten voor personeel en materieel. Materiële kosten bestaan uit kosten voor de fysieke politiebureaus, vervoersmiddelen en ICT. In 2023 wordt er ten opzichte van 2022 meer uitgeven aan materieel. De begroting voor 2024 laat zien dat er verwacht wordt dat 24% van het politiebudget aan materieel wordt uitgegeven.

Bron: Jaarverantwoording politie 2022 en 2023, Begroting en beheerplan politie 2024-2028

Formatie en bezetting operationele sterkte (exclusief aspiranten)

De operationele formatie van de politie is door verschillende kabinetsintensiveringen verhoogd. De omvang van de te realiseren uitbreiding blijft groeien, waardoor de benodigde tijd om formatie en bezetting in balans te brengen ook toeneemt. Sinds 2020 is er sprake van onderbezetting, mede als gevolg van de pensioengolf en recent de krapte op de arbeidsmarkt.

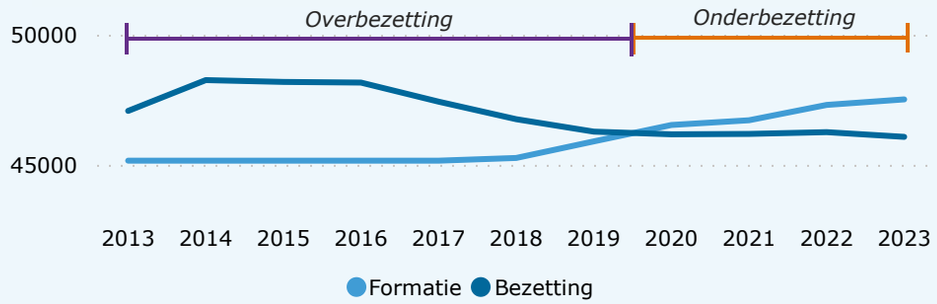

Bron: Jaarverantwoording politie 2013 t/m 2023, Begroting en beheerplan politie 2024-2028

Het realiseren van uitbreiding operationele sterkte

Operationele sterkte betreft alle functies waarbij medewerkers direct contact hebben met de burger en/of een directe inhoudelijke bijdrage leveren aan de uitvoering van de politietaken. In 2023 is de bezetting van de opgeleide operationele sterkte (exclusief aspiranten) per saldo met 181 fte's afgenomen tot 46.076 fte's, in 2024 neemt dit aantal weer toe. Sinds 2015 neemt het aantal aspiranten toe om de operationele sterkte te laten groeien.

Opgeleide operationele sterkte

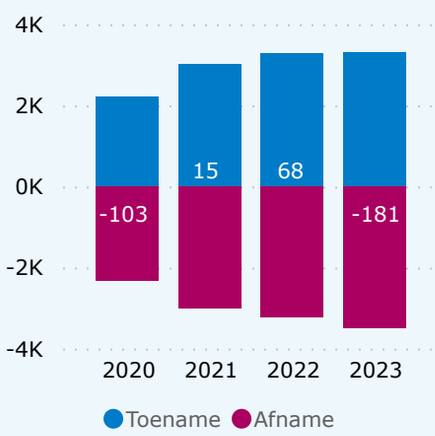

Aantal aspiranten

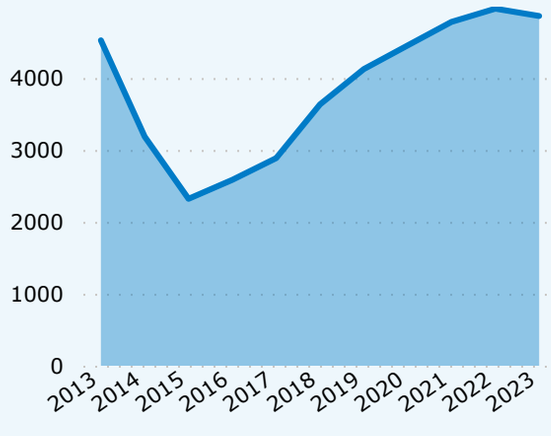

Bron: Jaarverantwoording politie 2013 t/m 2023, Begroting en beheerplan politie 2024-2028

Werksoorten operationeel politiepersoneel gebaseerd op LFNP-categorieën: bezetting

Het operationeel politiepersoneel is onderverdeeld in categorieën volgens het Landelijk Functiegebouw Nederlandse Politie. 40,4% van de totale bezetting valt in de categorie Gebiedsgebonden Politie, 20,1% bevat Opsporing.

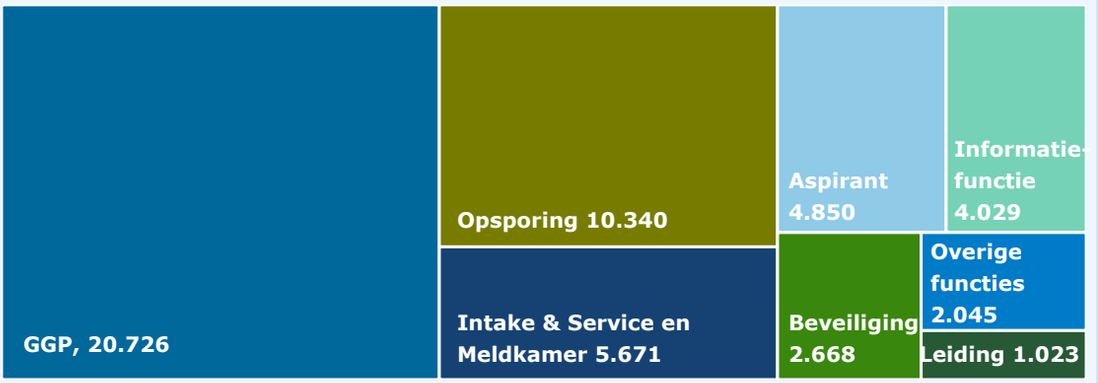

Bron: Politie (peildatum 31-08-2024)

Organisatorische verdeling van de niet operationele sterkte van de politie: bezetting

Het personeel van de politie kent het onderscheid tussen operationeel personeel (uitvoering) en niet operationeel personeel (ondersteuning). Dit onderscheid is vastgelegd in regelgeving. Deze organisatorische indeling laat de relatieve omvang zien van verschillende organisatie-onderdelen. Het werk dat de niet operationele sterkte verricht kan voor een deel gezien worden als overhead en voor een deel niet. Dit op basis van het belang van de betreffende werkzaamheden voor het uitvoerende werk van het operationele politiepersoneel.

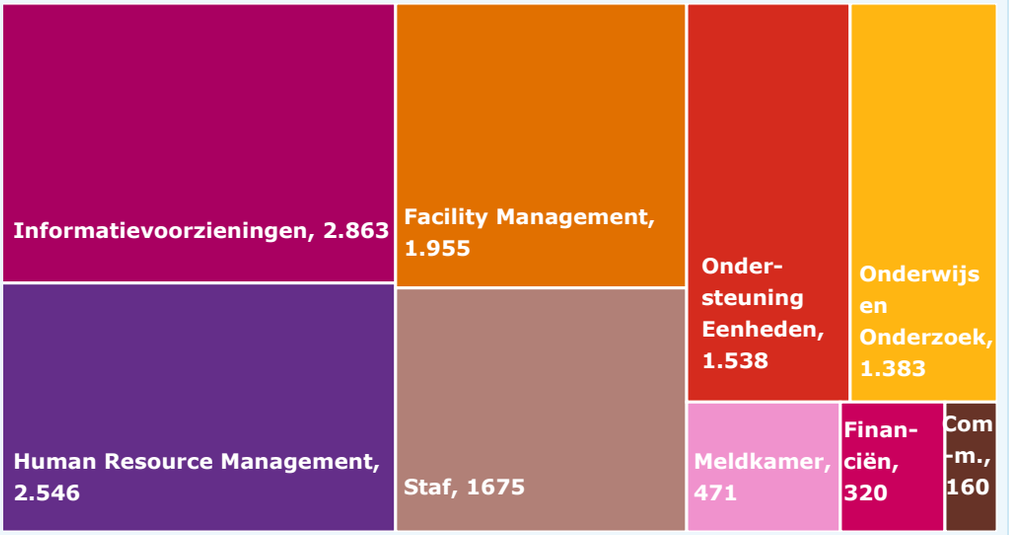

Bron: Politie (peildatum 31-08-2024)

Bezetting werksoorten Gebiedsgebonden politie (GGP) en Opsporing

In de werksoorten GGP in de basisteams en opsporing is sprake van onderbezetting t.o.v. de formatie.

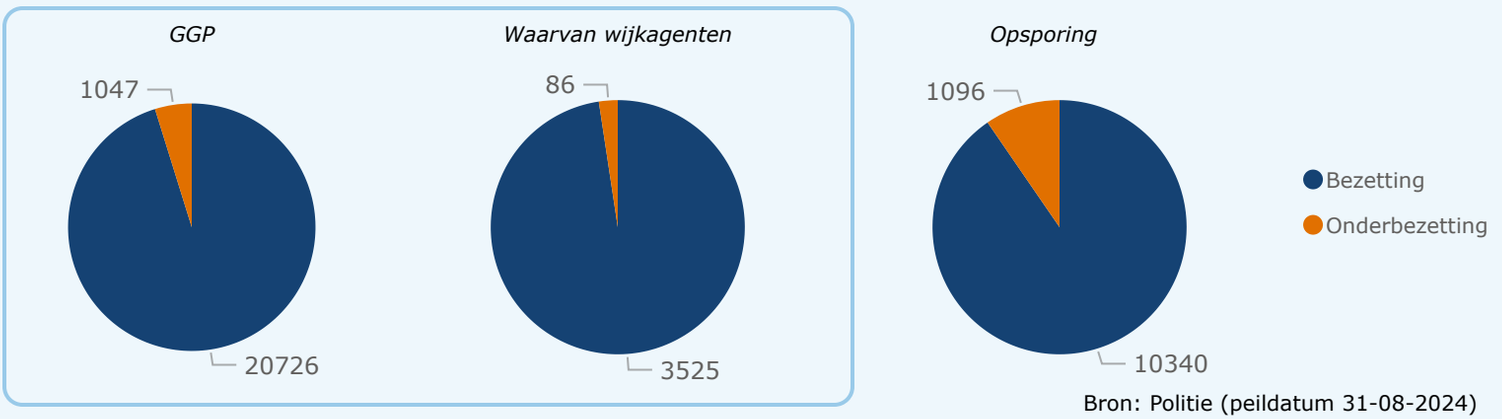

Bron: Politie (peildatum 31-08-2024)

Verzuim

Via het plan van aanpak verzuim, dat liep van 2018 tot en met 2023, heeft de politie extra ingezet op het terugdringen van verzuim. Het gemiddeld verzuim is in 2023 gedaald naar 6,4%. Dit is 0,3% lager dan het verzuim in 2022. Hiermee is het verzuim licht afgenomen maar blijft de politie boven de norm die gesteld is voor het percentage verzuim van 5,9%. Politie hanteert de verzuimdefinitie van het CBS waarin verzuim langer dan twee jaar niet is meegenomen, al komt dit bij politie wel voor.

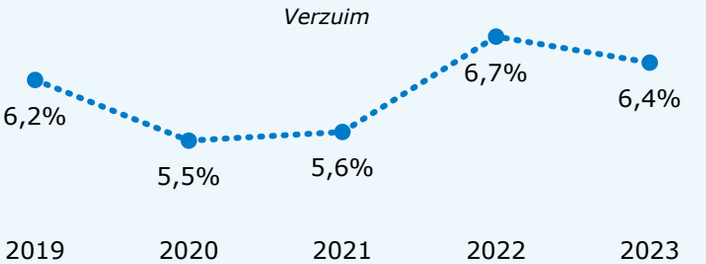

Bron: CBS, Jaarverantwoording politie 2019 t/m 2023

Ontwikkeling van politiewerk

Reactietijd prio-1 meldingen 112

Het landelijk aantal prio- 1 meldingen is in 2023 (328.704). Dit aantal betreft de prio 1-meldingen die via de regionale meldkamers zijn binnengekomen en waar inzet op is gepleegd. Bij 84,3% van het landelijk aantal prio- 1 meldingen is de politie het afgelopen jaar binnen 15 minuten ter plaatse. Het streven is om de reactietijd te verhogen naar de norm van 90,0%.

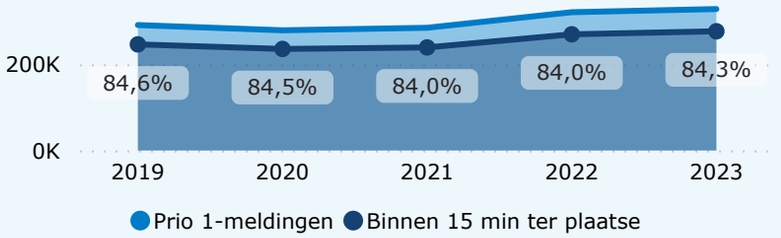

Bron: data.politie.nl

Overlast

Overlast is een situatie waarin er hinder wordt ondervonden van een toestand, persoon, object of iets anders. In de coronajaren was er een piek in het totaal aantal registraties van overlast, met name door jeugd en doorgeluidshinder. De piek in overlast neemt af, maar de stijgende lijn in overlast blijft vanaf 2015 waarneembaar. De totale geregistreerde overlast is in 2023 gedaald tot 444.177 registraties.

Aantal registraties overlast

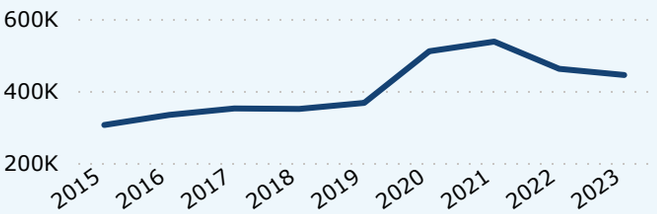

Uitsplitsing 2023

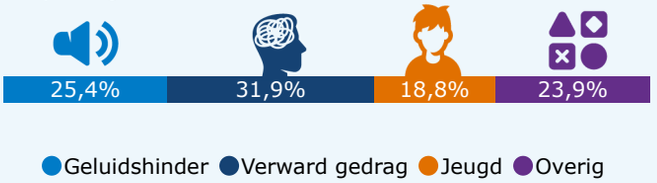

Waar overlast door geluidshinder en door jeugd is afgenomen, zet de stijgende lijn van overlast door personen met verward gedrag (E33-incidenten) zicht voort.

Bron: data.politie.nl

Misdrijven & aangiften

Geregistreerde misdrijven zijn strafbare feiten die door de politie worden vastgelegd in een proces-verbaal. Na een aantal jaar een afname te hebben gezien van het aantal geregistreerde misdrijven, is er sinds 2021 sprake van een lichte stijging met 803.367 geregistreerde misdrijven in 2023. Er is een vergelijkbare ontwikkeling te zien in het aantal aangiften die zijn ingediend.

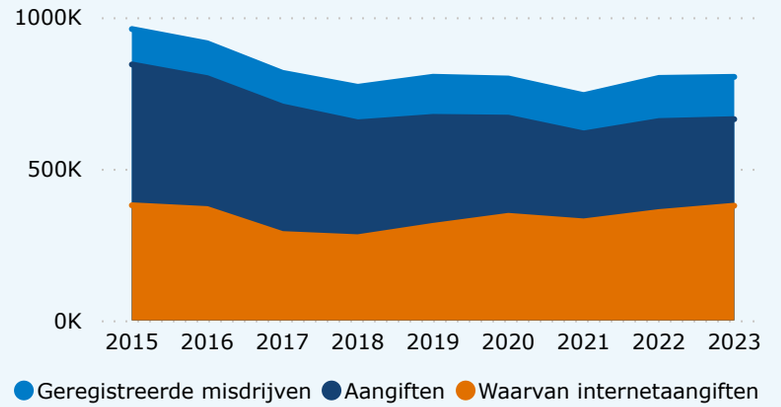

Bron: data.politie.nl

Ophelderingspercentage

Het ophelderingspercentage betreft het aantal misdrijven waarbij ten minste één verdachte bekend is, gerelateerd aan het totaal aantal geregistreerde misdrijven. Een opgehelderd misdrijf wordt geregistreerd in het jaar waarin het misdrijf is opgehelderd. In 2023 is 30% van de geregistreerde misdrijven opgehelderd.

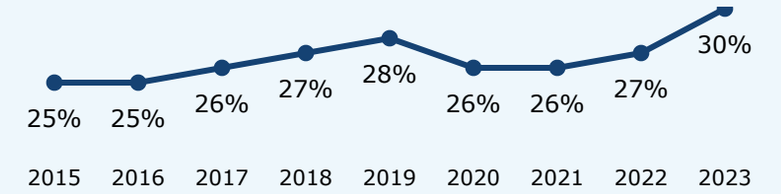

Bron: data.politie.nl

Strafrechtelijk werk

Voor ongeveer de helft van het totale aantal geregistreerde misdrijven wordt geen opsporingsonderzoek gestart, omdat er opsporingsindicaties ontbreken. Voor de andere helft wordt naar aanleiding van het misdrijf een opsporingsonderzoek gestart. Hiervan wordt een deel vroegtijdig beëindigd, bijvoorbeeld door beperkte vervolgings-mogelijkheden, grotere effectiviteit van niet strafrechtelijke interventies of uit capaciteitsoverwegingen. Indien opsporingsonderzoeken, met of zonder verdachten, worden afgerond, volgen beslissingen zoals het inzenden naar het Openbaar Ministerie of het opleggen van een strafbeschikking.

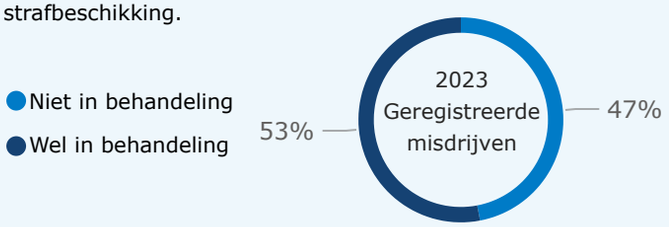

Afgeronde onderzoeken met en zonder verdachten

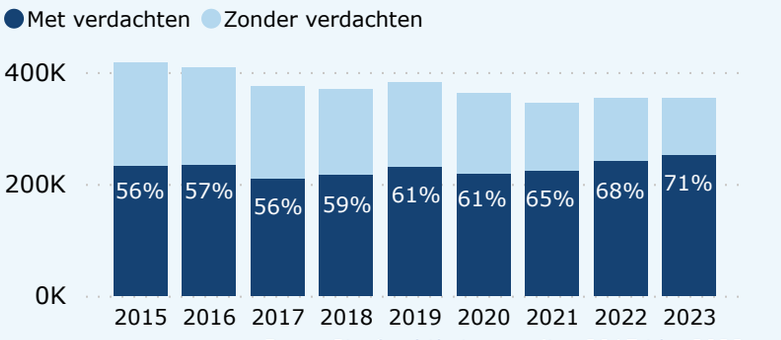

Bron: Strafrechtketenmonitor 2015 t/m 2023